

FRED MATIĆ, KONTROVERZ

NEMA VIŠE PATETIKE PREMA BRANITELJIMA. POSEBNO LAZNYM.

Obecavam da ću objaviti registar branitelja. Ako ništa, zadnji dan mandata ući ću u ured, stisnuti 'enter', objaviti sve i otići u zatvor

Ne želim da djeca budu preokupirana Drugim svjetskim ratom ili Domovinskim ratom. Dovoljno je da znaju tko nas je i kada napao, tko nas je branio i obranio. Ne trebaju nam djeca nabrajati sudionike bitaka kao što su nekada morala djeca nabrojiti sve sudionike desanta na Drvar, kaže ministar branitelja Predrag Matić Fred. On jednostavno voli šokirati. Jedini je ratni vojni invalid kojemu je na vlastiti zahtjev smanjen postotak invaliditeta. Inzistira na objavi Registra branitelja, uvjeren da će na taj način bivši ratnici sami među sobom razabrati lažnjake, iako su u druge ujedinjene protiv te ideje i prijete tužbama. Bio je jedan od bliskih suradnika Jadranske Kosor, no s njom se razišao, kaže, jer nije mogao trpjeti da se branitelji iskorištava, da ih se hrani patetikom. Umjesto toga, ministar Matić od branitelja traži da budu aktivni u društvu.

● **Stvarno ste mislili da će branitelji pristati osiguravati Gay Pride u Splitu?**

- Ja sam načelno razgovarao s ljudima sa sjevera i bili su na bi-ne bi. Znao sam da dečki na jugu neće biti spremni. Ali, mislio sam, ako tražiš više, više ćeš i dobiti, pa sam zadovoljan i time što su pozvali na dostojanstvo i ne nasilje. To je dobar početak. Bio bih oduševljen da sam sudio, jer to je bio veliki iskorak za branitelje i za Hrvatsku.

● **Kako ste to mislili postići?**

- Bio sam spreman ići pred javnost i reći: mi nismo vaši, nismo iz vašeg filma, ali mi smo se borili za demokraciju i ne želimo da slika divljaštva iz Splita na početku turističke sezone obide svijet.

● **Ali, čemu branitelji na Prideu u Splitu? Oni nemaju nikakve veze s gay populacijom. Upravo suprotno.**

- Nije to bila naredba. I nije bila ideja da branitelji zamijene policijsko osiguranje. Ali, kad bi gay povorku pratili branitelji, uvjeren sam da nitko ne bi bacio kamen pre-

nitko se nema čega bojati oko registra.

Taj je strah zapravo nametnut braniteljima. Ali zašto ne objaviti časna imena?

Jedva čekam izbore u HDZ-u. Novog lidera pozvat ću u ured i tražiti da se uključe. Ne bojim ih se

Novac ćemo dijeliti isključivo prema zaslugama, nema privilegiranih. Nećemo davati novac za glancanje mog imidža

PIŠE NIKOLA SEVER ŠENI SNIMIO RANKO ŠUVAR/CROPIX

ma njima. Uvjeren sam u to. Hrvati više poštuju branitelje nego policiju i gay zajednicu. Zamislite da su branitelji pristali. To bi bio pozitivan šok za sve. I za sudionike Pridea i za one koji ga ne odobravaju, za branitelje i, naravno, za one koji su lani iz Splita u cijelom svijetu gledali snimke nasilja. Ali, ovoga puta nismo uspjeli. Žao mi je zbog toga.

● **Odakle ideja?**

- Kad sam ušao u Ministarstvo branitelja, imao sam dvije mogućnosti. Sjediti, ne talasati, nastaviti branitelje hraniti tonama patetike. Ali, meni to ne treba. Vrhunac mojih ambicija bilo je savjetničko mjesto u Uredu predsjednika. A kad je došlo ovo ministarstvo, nisam bježao od izazova. Ako već radim cijeli dan, onda hoću vidjeti rezultate. Meni branitelji nisu i neće biti sredstvo. Želim da mi budu cilj. Ne želim ih kupovati sitnim povlasticama. I želim pomake. Ako nekom ne smeta, ako se ne buni dok u susjedstvu gleda lažne branitelje, u redu. Ja to ne želim.

● **Znači, ima lažnjaka među braniteljima?**

- To će se provjeriti objavom registra branitelja. Možda lažnjak nije najbolja riječ. Točnije je da u registru ima onih koji tamo ne pripadaju. Znam, nije šija nego vrh, ali oko ovoga treba paziti. Pazit ću na to, ali ne želim patetičkom graditi ministarski imidž.

● **Kad ćete objaviti registar?**

- Imamo povjerenstvo u kojem sjede članovi od predsjednika Ministarstva brani-

tela do stručnjaka iz Ureda za zaštitu osobnih podataka. Rade. I ja čekam prve prijedloge. Ali, jamčim da ću objaviti registar. Ako ne ranije, kad mi završi mandat, doći ću u ured, stisnuti enter i objaviti registar. Spakirat ću četkicu za zube i sam krenuti prema Remetincu.

● **Znači, imamo registar najkasnije za četiri godine?**

- Da. I nitko se nema čega bojati. Taj je strah namjerno nametnut braniteljima. Ako svi znaju da ste branitelj, ako sudijci znaju, ako se o tome priča, zašto se onda ta časna imena ne bi objavila?

● **Ima onih koji se tome opiru.**

- Jedva čekam izbore u HDZ-u. Novog predsjednika ili predsjednicu pozvat ću u Ministarstvo i u desetak povjerenstava za branitelje tražit ću da postavite svoje ljude. Želim da oni budu uključeni u to. Ne bojim ih se. Ali, želim konsenzus oko branitelja. Želim da se uz vojsku, policiju i tajne službe dodaju i branitelji kao kategorija koju se ne

smije politizirati, koristiti za izbore...Oni moraju biti cilj, a ne sredstvo hrvatske politike. Jesu, osjetljivi su, ali traže isključivo pošten, iskren odnos.

● **U kojoj formi ćete objaviti registar?**

- Ja čekam prijedloge. Kako god da se objavi, siguran sam da me lažnjaci neće tužiti, a volio bih da me oni tuže. Tužit će me možda bivši ministar branitelja jer ću mu objaviti ime. Zasad, razmišljamo o različitim modalitetima pristupa informacijama iz registra branitelja. U svakom slučaju, svatko tko bude želio pregledavati podatke iz registra, morat će se registrirati i ostaviti svoje osobne podatke. Već sutra može se objaviti opći dio. U njemu nema vojnih tajni. Ali, zašto porezni obveznici koji plaćaju braniteljske mirovine ne bi znali gdje se tko bori. Ne mora i ne može to biti ratni put od A do Z, ali zašto ne objaviti osnovne informacije.

● **Mislite da će objava pomoći čišćenju registra od lažnih branitelja?**

- Nadam se. Ali, to će ovisiti o samim braniteljima. Ako netko smatra da je legalno, moralno, pravedno i pravično da prava hrvatskih branitelja ostvaruju oni koji nisu branitelji, onda, kako se kaže, mašala. Ja mislim da to ne bi bilo dobro.

● **Kako će se puniti Zaklada za branitelje i Fond za stipendiranje kad se Fond branitelja isprazni?**

- Tražimo rješenja. I ove godine dijeli se 10.000 stipendija, to je najveći fond za stipendiranje u zemlji. A osim

materijalne koristi, tu je i moralni dio. Da studenti i učenički znaju da im nešto daju branitelji. Neke se stvari mogu napraviti i uz mala sredstva. Neka djeca znaju da su branitelji pozitivni. Ljudi dižu novac, to ne možemo zabraniti, novac im treba, ali razmišljamo da ubuduće, za udjele koji će tek ući u Fond nakon najavljenih privatizacija, uvedemo neku vrstu moratorija za iskup udjela. Ali, to je još uvijek sama ideja, razmišljamo o tome.

● **Može li se dio novca namijenjenog za udruge branitelja usmjeriti u Fond za stipendiranje i Zakladu za pomoć?**

- I to bi moglo. Ali, skeptičan sam. Braniteljske udruge dobivaju 16 milijuna iz proračuna i još četiri milijuna od Lutrije, a država ostalim udrugama daje gotovo 500 milijuna kuna godišnje. Ako neki novac iz proračuna ide udruzi gledača kroz prozor, onda i branitelji imaju pravo na nešto. Ja se protivim političkom financiranju udruga u zamjenu za glancanje ministarova imidža ili bilo čijeg drugog, kao što se to dosad radilo. Novac ćemo dijeliti isključivo prema programima, bez privilegiranih. Meni takva vrsta potpore za veličanje lika i djela ne treba. Moj ratni put, koji je podložan provjerama, dovoljan mi je. Nekima je trebalo, meni ne treba.

● **Kako bi biti nezavisni ministar u Vladi?**

- Ne primjećujem razliku. Nisam ni hendikepiran ni izoliran. U mojoj neovisnosti vidim samo korist jer u stra-

načkim aktivnostima ne sudjelujem. Hvala im na povjerenju, ja im ga uzvraćam. A s premijerom imam jako dobar odnos. Još me ni jednom nije nazvao da mi nešto zapovijedi ili sugerira. Smatram to priznanjem da dobro radim.

● **Kako ste se našli u ministarskoj fotelji?**

- Ponudio mi ga je premijer. Bilo je to 8. prosinca. Razgovarali smo. Zahvalio sam na ponudnom i rekao da mjesto ne mogu prihvatiti ako se predsjednik ne složi s tim. Ja sam tada bio savjetnik Ive Josipovića i bio sam nezadovoljan tamo. A predsjednik je procijenio da sam u Vladi potrebniji nego u Uredu predsjednika.

● **Koliko vam se promijenio život otkako ste ušli u Vladu?**

- Dosta. Nadam se da se ja nisam promijenio. Neodgovoreni poziva nemam, a vjeruje da ih je nebrojeno. Poruka koje čekaju odgovor ima, ali jednostavno ne stizem sve brzinom kojom bih htio. Obitelji trpi, istina. Zbog toga mi je žao, ali imaju razumijevanja za ovo što radim i na tome sam im zahvalan.

● **Za šefa kabineta odabrali ste sina Siniše Glavaševića kojega niste poznavali.**

- Odlučio surađujemo, velika mi je pomoć. Mlad je i školovan čovjek, brzo se snašao. Nikoga nisam smijenio. Nedavno sam im i podijelio ovlasti jer ne želim da netko bude, recimo, pomoćnik ministra, a bez ikakvih prava i odgovornosti. Sve sam ih zatekao na pozicijama na kojima su i sada, ali na kolegijima više nisu pasivni slušači. Ja sve manje govorim. Pomoćnici vode posao. Dobili su odrjezene ruke, ali uz napomenu: ako netko zabrlja, neće biti problem premijera nazvati i u pomoć i tražiti razrješenje za bilo koga od njih.

● **Kako je obitelj reagirala kad ste postali ministar?**

- Nisu bili presretni, ali prihvatili su. Doduse, znam da će se to odraziti na obiteljski život. Recimo, jutros sam izašao iz stana u osam. Sad je

MINISTAR BRANITELJA

Otvorni
INTERVJU

ponoć, ja sam u autu kod Slavenskog Broda. Sutra putujem u Lourdes. To, recimo, nije dobro. Ali, prihvatio sam posao i ne žalim se.

● **Ipak, pretpostavljam da je supruga lakše prihvatila vaše ministarske obveze nego branitelji prijedlog da se odreknu dva posto svojih mirovina i plaća kako bi se tim novcem financiralo zapošljavanje 30.000 ratnika na Zavodu za zapošljavanje.**

- To je ideja. Dva posto od plaće i mirovine nikome neće bitno utjecati na kvalitetu života, a pokazala bi se hrabrost. Ako bismo onima bez posla na taj način osigurali radna mjesta, to je najmanje što možemo učiniti. Zao mi je svih 330.000 nezaposlenih, a ovo je ideja da smanjimo broj nezaposlenih branitelja. Da uspiju platiti režije, kupiti djetetu sladoled, zavrtjeti rundu u kafiću... Čak bih volio da mi netko u lice kaže: ne dam dva posto. Da to čujem, da to vidim.

● **Imate li podršku Vlade kad je riječ o projektima za branitelje?**

- Dapače, dok su se drugi znojili, rezali proračune svojih ministarstava, ja sam bezbrizno čekao da se proračun završi. Jer, braniteljski je proračun ostao netaknut. Zamislite, i to u mandatu ove Vlade. Četvrtina ove crvene, narodne vlasti su branitelji, a četvrtina narodne, državotvorne, tvrdolinijaške bivše vlasti je u zatvoru ili na putu tamo.

● **A kako su na vas reagirali branitelji?**

- Kod mene nema kupovanja njihove naklonosti. Imat ćemo i imamo partnerske odnose. Svaki branitelj s kojim se sastanem nakon dvije rečenice sa 'vi' prelazi na 'ti'. ● **Branitelji su sve stariji, mnogi su samci ili razvedeni, obolijevaju. Kako će ih država zbrinuti? Mirovine i invalidnine ne znače ništa ako se za njih nema tko brinuti.**

- U planu nam je osnovati županijske centre za stradalnike i ne samo za njih. Bio bi to tip veteranskih domova, gdje bi mogli raditi sami branitelji, njihove supruge i djeca. Bio bi to način da ti ljudi dožive dostojanstvenu starost. Ostali bi u zajednici, a država bi se za njih skrbila na poseban način.

● **Jeste li riješili problem Ureda za pronalazjenje, obilježavanje i održavanje grobova žrtava komunističkih zločina nakon Drugog svjetskog rata?**

- Jednostavna matematika pokazuje da taj samostalni ured plaće isplaćuje iz proračuna Ministarstva branitelja; ako bilo što otkriju, ionako zovu pukovnika Grujića u Ministarstvu. Osobno jamčim da će taj ured biti neovisan. Ne zanimaju me posebno ni partizani ni ustaše. Na svakom grobištu od Iloka do Dubrovnika bit će ploča na kojoj će pisati što se dogodilo i tko tamo leži. A neka DORH istražuje tko su počinitelji. Sto prije to shvate u Uredu, prije ćemo normalnije raditi. ●